

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

In Festo S. Leopoldi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO SANCTI LEOPOLDI.

CONCIO PRIMA.

Homo quidam nobilis. &c. Luc. 19.

Timor Domini nobilitat, & beatificat.

Textus.

Thema.

Sanguine nobilis S. Leopoldus, animo nobilior, quia ab infantia timuit Deum, sic Ecclesia orat in hodierno officio: *Relucebat in adolescentia cum Dei timore, summa vite integritas.* Nobiles ergo, id est, summe felices, excellentes, ac beatos facit, timor Domini. Pulchro emblemate hoc expressit ingeniosus Symbolista, nempe salubri illa piscina probatica. Joan. 5. *Movebatur aqua, & sanabatur unus.* Academicus epigraphen subdit: *Turbata salutem.* Sic timor Domini indubiam animæ adfert salutem, omnemque nobilem felicitatem: Audiamus Sacram Scripturam: *Multa bona habebimus, si timuerimus Deum, & recesserimus ab omni peccato, & fecerimus bene.* Tobia cap. 4. *Beatus, qui timet Dominum, potens in terra erit semen ejus, gloria & divitia in domo ejus.* canit David Psalmo 111. *Timor Domini, gloria, & gloriatio, & letitia, & corona exultationis.* docet Eccles. c. 1. SS. Patres libeat percipere: *Timor fundamentum est salutis, timendo cavebimus, cavendo salvi erimus.* scribit Tertullianus lib. de cultu foemin. Conformiter S. Augustinus in Ps. 147. *Territi pracavemus, pracaventem, securi erimus; timor praesens, securitatem generat sempiternam. Solus est Dei timor, qui mentes corrigit, fugat crimina, innocentiam servat, & omni boni tribuit facultatem.* tradit S. Chrysostomus Serm. de Joanne Bapti.

Exordium.

Textus Sacrae Scripturae.

SS. Patres.

Tertullianus.

S. Augustin.

S. Chryso.

(Yy) 2

Bapti.

- S. Bernardus* Baptista. *Timor Domini radix & custos est omnium bonorum.* dicit S. Bernardus tractatu de dopis S. Spiritus. *Non potest timere barbarum, qui timuerit Salvatorem, non potest metare*
- S. Ambrosius* *hostis impetum, qui Christi precepta seroaverit, precepta enim Christi, arma sunt Christianis, & divinus timor, timorem à nobis repellit hostilem.* perorat S. Ambrosius Serm. 1. de Elifio. *Quemadmodum quercus demissis altius radicibus, nullius ventu viribus sternitur; ita animam divino confixam timore, uoluntationum ventus euellet.* verba sunt S. Chrysostomi hinc
- S. Chrysof.* 53. in Joannem. *Sicut impossibile est, ut cælum non sit aliam terrâ, & non adjuvet eam; sic impossibile est, ut misericordia Dei non protegat eos, qui timent eum.* tradit Hugo Cardin. in
- S. Gregorius* Pf. 102. *Anchora cordis, est pondus timoris.* scribit S. Gregorius lib. 6. c. 24. *Tenendum est, animam Dei timore, velat uero obseptam, fortem esse, & quodammodo inuictam.* scribit S. Cyrillus lib. 2. in Isaiam cap. 16. *Concludo cum S. Ephraem Serm. de timore Domini. Non est inter homines maior illi, qui timet Dominum, & anima Dominum timens felicissima est.*
- Ephrem.* *Invocatâ S. Spiritus gratiâ audiamus Conceptus.*

CONCEPTUS I.

- Confirmatio.* Timorem Domini S. Laurentius Justinianus Anchorarum vocat lib. de perseverantia cap. 3. cur anchoram? anchoræ beneficio, navis in medio mari, tuta sistitur, anchora firmat navim, ne ruat, ne mergatur: Academicus expressit Lemnæ: *hoc pondere tuetur.* Timorem Dei ergo Anchoram Justinianus vocat, utique ideo: sicut anchora navim firmat in medijs undis, ne fluctuet, vertatur, ac mergatur; sed fixa, firma consistat, sic timor Domini hominem, qui quasi navis in mari hujus mundi, à ventis tentationum impeditur, ne ruat, labatur in peccata, sicque in profundum inferni demergatur, tuetur, in gratia Dei firmum, ac stabilem custodit, & conservat. Ita concludit

Sanctus: *Timor stabilem reddit gratiam sicut anchora stabilem navim facit, anchora namque mentis est pondus timoris.* Teftem produco Jobum: O quot tentationum fluctus hunc virum impetivere, ruina domus, chara pignora; filii, & filiae omnes occiduntur, ô dolor! de Cœlo ignis deciduus multa millia ovium concremat, & incinerat, hostis ditiones devastans, boves, camelos prædatur, Job ad stipem redactus, undique orbis & pauper, insuper à planta pedis usque ad verticem capitis ulcere pessimo saucius, in fimeto derelictus, desolatus jacet. ô tribulationes! ô miseria! in tot, & tantis adversitatibus Job, firmus, inconcussus permanet animo, & mente, *in omnibus his non peccavit Job, neque stultum quid contra DEUM locutus est.* cap. 1. Quid in tot adversitatum procellis, navim hanc, Jobi animum, inconcussum, infractum, fixum, firmum, conservavit? conservavit, firmavit, fixit timor Domini. Audiatur Job. cap. 31. *Semper enim quasi timentes fluctus timui Deum.* Quam bellè S. Chrysostomus hom. de fide Annæ: *Sicut procellarum furorem, & insultus, nauclerus sua peritia frangit, & eludit; ita timor Dei omnium tentationum potestatem sua virtute superat.*

CONCEPTUS II.

Ecclesiasticus; timorem Domini Radicem intitulat: *Radix sapientia est timere Dominum, & rami illius longevi.* cap. 1. Cur timorem Domini dicit esse radicem? Radix arborum, & plantarum fundamentum, ac substantia est, si fundamentum solidum, ac fixum est, ædificium forte, ac stabile esse concluditur; si radix profundè fundata, & tenaciter terræ, ac fundo inhaeret, arbor duratura longos in annos conjicitur. Arbori comparatur homo: Marci cap. 8. *Video homines veluti arbores, radix sit timor Domini: Initium sapientia timor Domini:* si nunc in corde hominis timor Domini firmiter radicans fuerit, hic homo stabilis erit, in gratia Dei, firmus, & constans in nobilibus virtutibus, dives & abundans fructibus divinarum benedictionum. Ita Hugo Cardinalis in hunc locum: *Sicut radix in profundo*

(Y Y) 3.

fundo

fundo terra est, sic timor Domini in profundo humilitatis tenet hominem, quanto altius crescit arbor, & ramos suos attollit versus cælum, quò plures etiam profert fructus, tantò profundiores jactat radices sub terra. Optime scripsit Rabanus in cap. 1. Eccles. Quanto quis magis Deum timet, tantò quis sapientior apparet, & quanto sapientior, tantò plenior fructibus bonorum operum, non enim timor Dei est usus, sed donis virtutum replet vitam hominis, & thesauri scientie spiritualis cor ejus illustrat.

CONCEPTUS III.

S. Propheta Isaias cap. 11. narrat & enumerat septem dona Spiritus Sancti: *Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientia, & intellectus, Spiritus consilii, & fortitudinis, Spiritus scientia & pietatis, & replebit eum Spiritus timoris Domini*: Notare libeat Isaiam timorem Domini ultimo loco ponere; diximus timorem Domini fundamentum esse, & dicitur Spiritualis animæ, fundamentum omnium primò ponitur, & de timore Dei signatè erudit David Psalmo 110. *Initium sapientia timor Domini*: quomodo ergo Isaias timorem Dei ponit ultimo loco postremum assignat? si primum, ac fundamentum, bonitatis animæ, est timor Domini, quomodo etiam rectè ponitur ultimum, finis, ac complementum? an fors idèò à Davide timor Domini initium dicitur, quia timore Dei, gratia, & favor divinus, virtutum nobilium incrementum acquiritur? ab Isaiâ autem timor Dei ultimo loco recensetur, quia timore Dei acquisito, Dei gratia, divinus favor, & benedictio, virtutum incrementum, in sæcula stabilitur, in posteros, ac familias transplantatur? sic mentem meam subscribit Petrus Cellensis lib. de partibus cap. 1. *Quasi custos super innumeras gazas, sic timor Domini in ultimo charismatum ponitur ad conservandas innumerales gratias.*

CONCEPTUS IV.

Sapientissimus Salomon Eccles. cap. 40. inquit : *Timor Domini sicut Paradisus benedictionum.* Paradisum vocat timorem Dei, cur Paradisum ? in Paradiso omnis erat perfectio, cum perfectione abundantia, cum abundantia suavitas, & deliciae; Hic fructus perfectissimi, abundantes, & suavissimi, in quantitate, ac qualitate colligebantur. Timorem Dei Paradisum sapientissimus nominat, ad indicandum, timore Domini fructus perfectissimos, virtutum, donorum, ac gratiarum, acquiri, ac colligi. Ita affirmant Carthusianus, & S. Bonav. *Quoniam sicut in Paradiso est affluentia amoenitatis, & miri decoris arborum, & herbarum, & fluminum, & gemmarum; sic timori annexa sunt beatitudines, consolationes, & merita.* Scribit Carthus. & S. Bonav. habet in diata Salutis 6. cap. 1. *Timor Domini habet amoenitatem, sicut Paradisus dulcedinem, & delectationem, unde in Psalmo: Quam magna multitudo dulcedinis tuae Domine, quam abscondisti timentibus te.*

CONCEPTUS V.

Jacob benedicturus filios suos à Ruben incipit: *Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium doloris mei, prior in donis, major in imperio.* Genes. 49. Per hæc verba Jacob omnes prosperitates, ac benedictionis fructus, nempe quod tot hæredibus auctus, divitiis, ac temporalibus bonis cumulatus sit, tot è periculis ereptus, à tot hostibus defensus, efficacis, & meritis filii Ruben adscribit: quare Ruben? Richardus in Allegor. Thylm. asserit: in Ruben DEI timorem adumbrari; & de eodem timore sub hæc metaphora Jacob loqui; cum ait Ruben eum ejus invictæ fortitudinis fuisse principium, & etiam salubris poenitentis exordium: audiamus formalia Richardi: *Per Ruben intelligitur timor DEI, rectè ergo primogenitus, quia timore Dei*

Dei

*Dei omne bonum inchoatur; recte fortitudo dicitur, quia per
timorem domini, cor contra concupiscentias roboratur. Ergo
Dei timor ad cœlestia excipienda dona, aditum aperit, & acci-
ta fulcit.*

CONCEPTUS VI.

David 2. Regum cap. 23. inquit: *Locutus est Israel fortis
dominator hominum, justus dominator in timore Dei.* Notat hic
Abulensis, quod David Deum bis dominatorem vocet: *Dominus
tor hominum, justus dominator*: Cur bis dominatorem intitulet?
Respondet Abulensis: quæst. 3. DEUM, Davidem bis domi-
narem intitulare, ut doceret, Dominum DEUM omnibus create-
ris dominari jure majestatis: sed specialiter dominari timorati,
teneriori affectu, ac favore, attendere: verba Abulensis sic lo-
nant: *Quamquam Deus sit dominator omnium, tamen specialiter
illorum, qui timent eum, quia ipse specialiter attendit ad illos.*
Deus se timentes speciali regit providentia, & sollicitiori proce-
dit cura, bis benignus, bis liberalis, bis providus in eos, qui ti-
ment Dominum.

Epilogus.

Hortor ergo verbis S. Laurentii Justiniani ligno vitæ cap.
*Quicumque desiderat sapientiâ, & scientiâ repleri, & qui salu-
tari Spiritu monitus anhelat pertingere ad culmen virtutum,
non aliunde incipiat, quam à timore Domini, nam ipse
timor est robur anime, lumen intelligen-
tia, & spes salutis.*

Amen.

IN FESTO SANCTI LEOPOLDI.

CONCIO TERTIA.

Dedit ei decem mnas. Luca 19.

Textus.

Liberalitas felicem, & magnum facit Datorem.

Thema.

S Cipio Bargalius super vivas fontis aquas scripsit: *Dum fluit, crescit: Qui liberaliter beneficia in proximum profundit; crescit, proficiet, exaltabitur, felix, & magnus erit: Scriptura teste: Victoriā, & honorem acquirēt, qui dat munera.* Prov. cap. 22. *Alii divitibus sunt propria, & ditiores sunt.* Proverb. cap. 11. *In lucrum cedunt, quae bene meritis conceduntur.* scribit Cassiodorus Vari. 3. *Liberalitatis gratia, & Regum gloria, & Regnorum fundamentum.* docet Aristoteles ad Alexandrum. *Liberalitate nihil est natura hominis accommodatius.* perorat Cicero 1. officiorum: *Beneficium dando, accipit.* inquit Publ. Mimus. *Hoc uno beata sunt regna, benefacere cum semper possunt.* habet Nicremb. *Nunquam parcendum est muneribus, nunquam numeris, cum numeris res iusta confici possunt, quorum parsimonia publica rei obfuit, quod saepe jus sine tumultu, & sanguine vix obrinnit, cum pace liberalitas vidit accedere.* Forsterus in not. ad l. 16. Tac. Audiamus Patres: *Quomodo fontium gurgites cum hauriuntur, uberius scaturiunt, aliusque quam prius exiliunt, eodem modo disciunt cum hauriuntur, decrementum minimè patiuntur.* docet S. Isidorus Pelus. lib. 1. ep. 466. *Qui dando dicitur.*

Exordium.

Textus Sacrae Scripturae.

Patres.

S. Isidorus.

Pars II.

(Z z)

vine

- S. Basilius. *vina gratia confidunt, puteos imitantur, qui continè exhausti, minimè deficiunt; sed duplo copiosiores evadunt.* scribit S. Basilius hom. 3. ad divites avaros. *Inexhausta sunt beneficentia opes, nam largiendo acquiruntur, ac dispensando colliguntur.* inquit Agapitus epistola parænetica. Num. 44. *Iustitia & beneficentia tam immortales sunt, quam mens & anima, qua bonis operibus similitudinem Dei assequitur.* scribit Lactantius lib. de ira Dei. Et iterum: *Nihil tam divinum habet homo, quam de aliis benè mereri.* Liberalitatis elogium describit S. Gregorius Nissenus orat. de pauperum amore: *Hæc est felicitas omnes, hæc est omnium virtutum laudatissima, hæc assidet Deo, & magna est cum eo necessitudine conjuncta.* Finio cum Langio Josepho in Polyanth. fol. 656. *Sicut, quò quis sapius docet, evadit doctior, ita quò plura quis liberaliter aliis largitur, tantidior efficitur.* Divino implorato auxilio desuper Conceptus dicam.

CONCEPTUS I.

- Confirmatio.* Narrat S. Evangelista Joannes cap. 6. Judæos convalesse, ut JESUM Regem sibi facerent: *JESUS ergo cum cognovisset, quia venturi essent, ut facerent eum Regem, fugit in montem ipse solus.* Quid eos movit, ut Christum Regem deponere, & sibi constituere voluerint? fors charitas, ex qua sanabat infirmos, & languores curabat? fors eos movit Zelus, quo benignissimus Dominus verbum Dei eis deprædicabat? alia est virtus, quæ plebem Judaicam movit, ut unanimi voto Christum sibi Regem constituere intendant; est quæ liberalitas. Hominum quinque millia liberalissimè cibavit: *Discubuerunt ergo viri numero quasi quinque millia; accepit ergo JESUS panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus; similiter & ex piscibus quantum volebant; certo liberalissimè dedit, qui dedit quantum volebant; & hæc liberalitas, beneficentia, adeò movit populum, ut in Regem Christum proclamare, ac coronare confiterentur.*

illi verò homines, cum vidissent, quod JESUS fecerat signum, dicebant: quia hic est verè Propheta, qui venturus est in mundum &c. JESUS ergo cum cognovisset quia venturi essent, ut raperent eum, & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus. Liberalitas, ac magnificentia, magnos facit, extollit, ac felicitat. Seneca subscribente: lib. 3. de benefi. cap. 15. *Qui dat beneficia, Deos imitatur.*

CONCEPTUS II.

Ex creatione tot præstantissimarum creaturarum venit, quod Barbarus Turca, DEUM Dominum Universi agnoscat: S. Eligius hom. 11. de Sanctissimo Altaris Sacramento, Eucharistia, etiam asserit: *Sacramento Eucharistia totus mundus subjugatus est.* Sacramento altaris effecit Christus, ut ab omni Christiano Dominus agnoscat, omnis se Christo, ut Dominationi suæ se subjiciat, Deum, & Monarcham universi veneretur, magnificiat, ac deprædicet. Sed cur rectè ex opere creationis tot excellentissimarum creaturarum, etiam lumine naturæ, gentiles in cognitionem numinis, & summi entis deveniunt, Deum, Dominum, & Monarcham universi agnoscunt? Deindè, cur rectè Sacramentum Eucharistia instituendo, Christus effecit, ut ei se omnis Christicola, qua supremæ Dominationi, ac summæ potestati subjiciat, colat, & veneretur? ad primam quæstionem respondet S. Gregorius Nazianz. orat: 41. Tot, & tam præstantes creaturas creando, Deus suam magnificam liberalitatem fecit innotescere, non enim idè tantum creavit Deus Cherubinos, ac Seraphinos, ac Angelorum choros, ut suam majestatem super sidera laudarent, sed ut & hominum tutelæ, & curatelæ prodesse: *Angelis suis Deus mandavit de te, ut te custodiant in omnibus viis tuis &c.* Psalmo. 9. Non creavit hominem tantum, ut is thura adoleret super Altare Numini; sed etiam, ut DEUM amando, ac colendo, suaviter his terrenis opibus, ac creaturis potiretur, & tandem gloria cœlesti fruere: Creavit Deus unico verbo, Angelos ac homines, non tam ad suam gloriam, quam

(Z z) 2

quàm

quàm ut haberet subjecta, in quæ transfunderet opes magnitudinis suæ, & quibus tribueret perfectionem suæ existentie, hæc gratiæ sanctitatem, & præmiorum suorum beatitudinem: audiamus verba S. Gregorii: *Bonitati minimè satis erat, sua ipsius sola contemplatione moveri, sed bonum diffundi, ac promulgari oportebat, ut plura essent, quæ beneficio afficerentur.* Ergo liberalitas creationis, communicationis sui in omnes creaturas, naturali lumine etiam barbarum inducit, ut Deo Dominum universi attribuat, Monarcham cunctorum agnoscat, & honoret. Ad secundam quæstionem, quod nempe Sacramentum communionis totus mundus subjugatus sit, Christiani inibi Deum esse agnoscant, Dominum, & Monarcham suum adorent; causalem dicit esse S. Thomas liberalitatem, quia in Eucharistia Christus se totum in nostros usus contulit: Joannis cap. 6. *Carne mea verè est cibus: & sanguis meus verè est potus:* Desuper S. Thomas Aquinas: *Hæc de nostro assumpsit, totum nobis contulit ad salutem.* Liberalitas ergo est qualificans illa virtus, quæ liberales nonnisi magnos, & felices facit.

CONCEPTUS III.

Jacob benedicens filios suos dum ad Josephum devenisset, ita inquit. *Filius accrescens Joseph, filius accrescens.* Crevit utique Joseph in honore, & dignitate, in thesauris, & divitiis. Ita textus Genes. 41. *Tu eris super domum meam, & ad tui imperium cunctus populus obediet, uno tantum regni solio præcedam te &c. dixitque rursus Pharaon ad Joseph: Ecce constituo te super universam terram Ægypti, tulitque annulum de manu sua, & dedit eum in manu ejus, vestivitque eum cum stola byssina, & collo torquem auream circumposuit &c.* Quid adeo accrescere fecit Joseph? quid tam honoratum, potentem eum effecit? fecit liberalitas, de qua Genesis cap. 43. legitur, Magna Anna caritas exorta est in terra Mesopotamiæ, adeo ut & in Ægyptum

Ægyptum filios suos mittere, & frumentum coëmere, bonus Jacob necessitatus sit, visis his viris Israelitis, agnovit Joseph omnino esse fratres suos, dissimulans quasi non nosceret, famulantius imperat, non tam horum saccos frumento impleant, sed etiam precium in summitate sacci cuius clam reponant, imò & cibaria in viam ac iter gratis addant: *Jussit ministris, ut impleant eorum saccos tritico, & reponerent pecunias singulorum in saccis suis, datis supra cibariis in via.* Genes. 42. Certò magnus favor contigit his advenis, & extraneis, quod eis pro solutione frumentum extradatur, cum gratiâ, extra patriam & Ægyptum, in terram alienam evehendi, quod Joseph & precium pro tritico in saccos horum virorum reponi, insuper & cibaria pro pecoribus addere jusserit, summa est liberalitas, ac beneficentia; & hanc liberalitatem respexit Jacob, ut in Spiritu Prophetico prædixerit, Joseph accrescentem filium, accrescentem in summo honore, ac dignitate, accrescentem in maximis divitiis, & possessionibus; liberalitas est illa virtus, quæ extollit, magnos, potentes, & felices reddit.

CONCEPTUS IV.

Zachæus à Christo magnificatur & felicitatur: *Salus huic domui facta est, eò quod & ipse sit filius Abrahamæ.* Lucæ 19. Abrahamæ filium fieri summa est dignitas, honor maximus, ea domus dives fit, & abundans necesse est, cui à Deo ipso datur salus, & benedictio: quid in filium Abrahamæ Zachæum exaltavit? quid ei benedictiones supremas tribuit? tribuit, ac contulit cum benedictionis incremento, honores & divitiis Zachæo, liberalitas: audiamus Zachæi verba: *Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus, & si quem defraudavi, reddo quadruplum.* In quadrante dare pauperibus, ac indigentibus, suffecisset, dare planè dimidium substantiæ, dare in quadruplo, est liberalitas, & beneficentia: & hæc liberalitas Zachæi commovit Christum magni
 (Z z) 3   facere

facere Zachæum, extollere in filium Abrahamæ, salute, & benedictione divina amplificare substantiam, & domum ejus. Hanc mentem subscribit S. Chrysologus Serm. 54. de def. & ascensu Zachæi, *descende ante Dominum de adamantina arbore, ut post ortem Dominicæ passionis ascendas.* Liberalitas ergo est illa virtus meritoria, quæ nisi ascensus, & salutes parat.

CONCEPTUS V.

Abraham senex ablegat servum suum, quem habebat filiosissimum, præpositum domus suæ, ut pro filio suo Isaac sponsam quærat, & adducat: è millibus filiabus hic servus elegit Rebecca: quæ est qualitas in hac Virgine, ob quam præcuncta eligitur, sicque magna Domina, dives, & potens matrona, in futurum constituitur? an fors qualitas Rebecca est pervertentis nobilitatis? an temporalium bonorum, opum, & divitiarum copia, ac abundantia? nec præcipuæ nobilitatis, mine divitiarum Rebecca fuit, quæ ergo qualitas in ea adeo præstans, ob quam è mille filiabus in sponsam eligitur Isaac, ac laudatur? qualitas ac virtus eximia, ob quam in sponsam Isaac electa est Rebecca, sicque magnificata, est liberalitas, ac beneficentia, patet ex Scripturætextu. *Rebecca descendens ad fontem, & impleverat hydriam aquam, ac revertebatur, occurritque ei servus, & ait: pauxillum aquæ mihi ad bibendum præbe de hydria tua; quæ respondit: bibe Domine mi, celeriter deposuit hydriam super ulnam suam, & dedit ei potum. Cumque ille bibisset, adjecit, quin & camelis tuis hauriam aquam, donec cuncti bibant. Effundensque hydriam in canalibus, recurrit ad puteum, ut hauriret aquam, & haustam omnibus camelis dedit. &c. Et addidit dicens: Palearum quoque, & Feni portavit.*

mirum est apud nos, & locus spaciosus ad manendum. Quod Rebecca petenti servo haustum tribuat, charitatis est officium, quod plus præstet Rebecca, quàm ab ea petatur, nempe camelis aquam hauriat, locum ad manendum in domo Patris sui non petenti ultroneè offerat, liberalitas est, & beneficentia, & hæc liberalitate, & munificentia exploratâ, fuit qualitas in Rebecca Virgine, ob quam è millibus fuit electa in sponsam Isaaci, felix, dives ac honorata effecta est. Liberalitas mirum exaltat honorum titulis fulgentes, possessionibus prædivites efficit.

CONCEPTUS VI.

Sponsam mirantur Angeli: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum:* Cantic. 8. Alcentus honorem & dignitatem significat; deliciarum affluxus divitias notat: ergo honoratissima, dignissima habetur sponsa, facta possessionibus abundans; quid sponsam tam honoratam, tam abundantem fecit? dicitur Cantic. 3. *Ducam in domum matris meæ, & in cubiculum genericis meæ, & dabo ei poculum ex vino condito, & mustum malorum granatorum meorum.* Quod peregrino sponso, in domo sua fecerit habitaculum, quod sitienti haustum præbuerit, charitatis opus erat; ast quod non tam in domum, sed in intimum cubile introducat, quod non tam haustum ordinarium, sed potum exquisitum, vinum conditum, mustum malorum granatorum tribuerit, munus erat generosæ liberalitatis, ac beneficentiæ; & hæc liberalitas sponsæ, aded magnificavit, exaltavit, ditavit dilectam. Liberalitas est, quæ liberalem ditat honore, ac possessionibus.

CONCEPTUS VII.

Non sine mysterio sacer textus Elcanam, maritum Annæ dicit fuisse, *filium Jeroan Ephrataeum.* 1. Regum. cap. 1. Quale in hoc, quod Elcanam, filium Jeroan Ephrataeum vocet, mysterium latet? mysterium detegit S. Cajetanus: Jeroan, ut interlinari

neari placet, idem est, quod *benignus ac liberalis*. Ephraïm autem, idem significat, quod *honoribus pralucere, divitiis excedere*. Describitur ergo Elcana filius Jeroan, filius beneficus ac liberalis, & additur Ephraïm, hoc est, honoratus ac dives, quasi ad latus hæreant, & fidi comites liberalitatem sequantur honor, ac divitiæ, felicitas ac prosperitas. Audiantur verba Ceterani, hîc: *Describitur Elcana vir non communis, sed Augustinus ab augmento, quod creditur opum, & honoris*. Egregiè Calliodorus de liberalitate: 3. Vari. 39. *Suo quodam privilegio veluti a qua donantur, exposcit*. Liberalitas comites alit, honores & divitias.

Epilogus

Hortor verbis S. Pauli ad Hebræos cap. 13. *Beneficentia & communionis*, S. Theophylactus legit: *Communio ad viciosa te oblivisci, talibus enim hostiis promeretur Deus*. Si Deus, ergo etiam Deo Gloria, & divitiæ.

Amen.

IN FESTO SANCTI LEOPOLDI.

CONCIO TERTIA.

Euge serve bone, & fidelis &c. eris potestatem habens supra decem civitates: Lucae 19. Textus.

Manfuetis, ac mitibus, favet Deus. Thema.

Sacri, ac prophani Authores experientia didicerunt, columbam carere felle, unde Lemma subscripserunt: *Viscera felle carent*: Hominis mansueti, ac benigni hæc imago est; qui in imperando, regendo, intruendo, suaviter, affabilis, blandus, ac mitis est, qualis fuit S. Leopoldus, qui adeo mansuetus, benignus, ac mitis fuit erga subditos suos, ut communi nomine sanctum hunc Principem, non suum Ducem, sed suum Parentem vocarent; hinc DEO & mundo tam charus, & acceptus, immortalibus laudibus celebratur; hæc in Virtute, mansuetudine inquam, S. Leopoldum sequentes, DEI, ac hominum favorem experiemur.

Assumptum Sacram Scripturam probo: *Mansueti autem hereditabunt terram, & delectabuntur, in multitudine pacis.* Psalm. Textus Sacrae Scripturae.

36. *Propter mansuetudinem &c. deducet te mirabiliter dextera tua.* canit David Ps. 44. & iterum Psal. 146. *Suscipiens mansuetos, diligit mansuetos; & Psal. 149. Exaltavit mansuetos in salutem. Mansuetorum semper tibi placuit deprecatio.* inquit Judith, cap. 9. & Christus ipse asserit Matth.

5. *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* S. Patres autem dicimus: *Tantum est mansuetudinis robur, ut sola hæc virtus sufficiat se colentem diligenter, ineffabilibus laudibus efferre,*

Pars II.

(Aaa)

omni

- S. Chrysoſto-
mus.* *omni hominum generi præferre. Scribit S. Chryſoſtomus homi-
33. & in illud Pfalmi 136. Suscipiens mansuetos Dominus:
Non dixit opem ferens mansuetis, sed quod est longè majus, su-
scipiens, quid autem suscipiens? recreans, fovens, bajulans, &
velut mater in ulnis gestans, hoc audiant mansueti, & letentur.*
- S. Basilius.* *Maxima omnium virtutum est mansuetudo, eaque in beatitudi-
num numero relata est. perorat S. Basilius in Pfal. 33. Beatus
& verè felicissimus vir ille est, qui mansuetus est; loquitur S.
Ephrem. in vita & virtut. Consolatè S. Ambrosius in Pf. 36.*
- S. Ambrosius* *Merito mansueti terram possidebunt, in quibus Deus ipse requie-
scit, sicut divino per Isaiam resultavit oraculo, dicens: Super
quem requiescam, nisi super humilem, & quietum. Et iterum
lib. 2. officiorum. cap. 7. Qui semper in honore manet, si in*
- Cassiodorus.* *est tranquillus animus, cum quoque serenissimus commenda-
aspectus. Cassiodorus lib. 8. ep. 14. Hoc est Indorum sapien-
tium præceptum, Principem quò natura sublimior sit, eo se ho-*
- Nicephorus.* *manio rem præbuerit inferioribus, charissimum populo futurum
scribit Nicephorus historia Byzant. lib. 6. Concludo cum
Augustino Serm. 20. de tempore: Qui clementer ignoscere pe-
ccatoribus novit, clementiam divina pietatis certissime accipit.*
- S. Augustinus.* *Popularis & grata est omnibus bonitas, nihilque quod tamper
illabatur humanis mentibus; ea si mansuetudine morum, ac fa-
cilitate animi, & affabilitate sermonis, verborum honore, mes-
stiaque adjuvetur gratiâ, incredibile est, quantum procedat ad
cumulum dilectionis. Imploratâ S. Spiritus gratiâ deliquit
Conceptus audiamus.*

CONCEPTUS I.

- Confirmatio.* *Favorem, quem DEUS David exhibuit, quis est qui
deprædicet, & explicet? puero tantam tribuit fortitudinem,
ut etiam validissimum Gigantem prosternere, devincere vale-
rit; pastorculum in generosum evexit militem, imo in militem
Duce.*

Ducem & Capitaneum, è milite planè exaltavit in Regem, ac terræ Principem, qua virtute meruit David tantum Dei favorem? nominat virtutem meritoriam exindè in se magnos DEI favores collatos, lib. 2. Regum cap: 22. *Mansuetudo mea multiplicavit me*: id est glossatur Abulensis, quæst. 5. *Propter mansuetudinem meam ego fui multiplicatus in bonis, mansuetudo est quadam qualitas reddens hominem dispositum ad communicationem quibuscunque. David erat mansuetus, & propter hoc multiplicabantur amici ejus, & desiderantes servire ei.* Præclare scribit Naxera in lib. 2. Regum cap. 22. *Pacida mansuetudo, urbana comitas, comes benignitas, amicos multiplicat; humanus, ac mansuetus modus favorum divinatorum efficax est illicium, & laudabile incantamentum.*

CONCEPTUS II.

Moyfes adhuc in vitâ eximiis Dei favoribus ditatur, eligitur in Principem populi Israelitici, *Constitui te Deum Pharaonis.* Exod. cap. 3. Post mortem, gloriosæ illi transfigurationi in monte Thabor proximè astitit Moyfes: *Et ecce apparuerunt illis Moyfes & Elias, cum eo loquentes.* Matth. 17. Quæ qualitas in Moyse, quod summo favore, tam in vitâ, quàm post mortem à Deo cumuletur: quod cunctis Sanctis, etiam Abraham, Isaac, & Jacob in videnda claritate filii Dei, præferatur? qualitas & meritoria virtus, tot divinatorum favorum, est Moyfis eximia Mansuetudo, *Erat vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra,* testatur lib. Num. cap. 12. Desuper S. Hieronymus ep. ad Theophil: *Dux ille Israelitici exercitii, inter omnes homines, quos terra tunc generavit, mansuetissimus prædicatur, & ideo per eos annos obtinuit principatum.* Ergo Mansuetudo animi, favorum divinatorum Philtrum, ac incantamentum, dixeris.

CONCEPTUS III.

Dilectus sponsæ labia, vittam coccineam dicit: verbum ac sermones, quos profert, dulces ac melleos esse asserit: *Labia tua sicut vitta coccinea, & eloquium tuum dulce.* Cant. 4. Cur dulce eloquium, vittæ coccineæ comparatur? Dulce eloquium mansuetudinem mentis, humanitatem animi designat; vitta coccinea, idem est quod funiculus purpureus: An ego ideo dulce eloquium, mansuetam mentem, humanitatem perditum animum funiculo comparat; ut sicuti fune necluntur partes, sic DEUS suâ gratiâ, & favore, quasi adnectitur, iungitur mansuetis, mitibus, ac humanis; ita cogitationem hanc subtrahit Glibertus Sermon. 24. *Ea labia*, mansuetorum inquam, ligant, & rutilant.

CONCEPTUS IV.

Librum intus & foris scriptum, signatum sigillis Septem, ait Joannes, insuper audivit Angelum Dei suspirantem: *Quis est dignus aperire librum, & solvere signacula ejus? & nemo poterat, neque in celo, neque in terra, neque sub terra aperire librum neque respicere.* Apocalyp. cap. 5. Desuper constitatus Joannes inquit: *Et ego flebam multum, quoniam non dignus inventus est, aperire, & legere librum, & videre eum.* Tristem Sanctum Evangelistam consolatur vir senex: *Et unus de senioribus dixit mihi, ne fleveris, ecce vicit Leo de tribu Juda, radix David aperire librum, & solvere septem signacula ejus. Et vidi, & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio Seniorum Agnum stantem, tanquam occisum, &c. Et venit, & accepit de dextera sedentis in throno librum, & cum aperisset librum, quatuor animalia, & 24. Seniores ceciderunt coram Agno &c. dicentes: dignus est accipere librum, & aperire signacula ejus. &c.* Liber hic est gratia Dei dicit

dicat nunc quidem unus de Senioribus, quod Leo de tribu Iuda, qui est Christus JESUS, per passionem suam vicerit, & ista victoria promeruerit aperire librum gratiæ, ipse tamen non aperuit, sed aperuit Agnus. *Vidi Agnum tanquam occisum & venit & accepit de dextera sedentis in throno librum, & cum aperisset librum.* Si Leo vicit, cur Leo librum non aperit, signacula non solvit? sed librum aperit Agnus. Agnus Symbolum est mansuetudinis, inter omnes mitis. Leo Symbolum est potentia, fortitudinis, rigoris, & austeritatis, *Leo rugiet, quis non timebit?* Utrumque Christus Dominus est, inquit Richardus apud glossam, *Leo magnus per divinitatem, Agnus per mansuetudinem.* Et addit: *Leonem audivit in promissione, Agnum videt in executione.* Agnus librum aperit, Agnus signacula solvit; Agnus, qui est per mansuetudinem, librum gratiarum, & favorum Dei aperit, se dignum reddit beneficiorum, ac donorum divinorum; Agni mansueti tollunt signacula iræ, & reserant archivum gratiæ. *Agnus vidit in executione.*

CONCEPTUS V.

Sapientissimus Salomon magnificum templum exstruxit ex lignis cedrinis; *Omnia cedrinis tabulis vestiebantur.* 3. Regum cap. 6. Sola ostiola ad Sanctum Sanctorum, seu tabernaculum, fecit Salomon de lignis olivarum: *Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis olivarum;* Item figuras varias curavit Salomon fieri ex auro mundissimo: *Nihil erat in templo, quod non auro tegetur, sed & totum altare oraculi texit auro.* Exceptis duobus Cherubinis, qui proximi oraculo adstabant, fecit pariter ex lignis olivarum: *Et fecit in oraculo duos Cherubinos de lignis olivarum decem cubitorum altitudinis.* Cur rectè introitus ad oraculum, & Cherubini proximi ad oraculum adstantes, de lignis olivarum fabricati sunt? Oleum lenit, & emollit duræ, & hispida, Symbolum est ergo oliva mansuetudinis, lenitatis, animi mollis, ac blandi: Ex lignis olivarum ergo sapientissimus fecit introitum ad oraculum ac Sanctum Sanctorum; ad indicandum: virtute mansuetudinis, lenitatis, ac mitis animi, patē-

(Aaa) 31

re

re introitum, & ingressum, ad oraculum favorum divinum: lignis olivaram fabricati sunt Cherubini, Spiritus illi oraculo proximè assistentes; in nostram doctrinam: Mansuetos, ac mites, ad thronum gratiæ DEI esse primos & proximos: ubi Christo Matth. 5. *Beati mites.*

CONCEPTUS VI.

Jacob proficiscens in Mesopotamiam: *Fidit in somnia: visam stantem super terram, & cacumen illius tangens caelum, Angelos quoque DEI ascendentes & descendentes per eam, & Dominum innixum scala dicentem sibi, Ego sum Dominus Deus tuus. &c. Et ero custos tuus quocumque perrexeris: Genes. 28.* Quæ explicet hunc Dei favorem: Jacob è Mesopotamia redeunt, huius favor divinus renovatur, & iteratur: *Fueruntque ei obvia visioni Angeli Dei: Deus ipse: Benedixit ei in eodem loco: Genes. 32.* Quæ merita Jacobi tantorum favorum? fuisse mansuetudinem ex historia patet: Innocens licet sit Jacob, ultrò tamen cedit in servitium Esau, servum agit in terris exteris, ut dominari valeat in terris bonis paternis, an non hæc insignis lenitas, & mansuetudo? Quæ dux Jacob, licet jam divino oraculo decretum fuerit, quia *maior serviet minori.* Esau serviat Jacob: ultrò tamen Jacob in servitium pedes Esau se servum humilem abiecit, non fratrem, sed dominum suum Esau intitulat; ac veneratur: *Ut invenirem gratiam coram Domino meo, Genes. 33.* O insignis mansuetudo. Hæc Jacobo clavis fuit cælum referans; meritum fuit tantorum Dei favorum. Quàm verè Eccles. cap. 6. *Verbum dulce multiplicat amicos: Optimè Valerianus hom. 12. Infinita virtus est, non vicisse beneficiis, nam ille inter cæteros palmam perfectæ caritatis obtinet, qui ad vicem veneni pocula dulci melle componit.*

Eplilogus.

Hortor ergo cum Eccles. cap. 3. *In mansuetudine serva animam tuam, & perfice opera tua, & super inimicorum gloriam diligeris.*
Amen.

